

Osmanly türkmen uçbegi Isa Sopynyň türbesinden tapylan tapyndylar

Category: Kitapcy,Sözler,Taryhy makalalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Osmanly türkmen uçbegi Isa Sopynyň türbesinden tapylan tapyndylar OSMANLI UÇ BEYININ TÜRBE SINDE ESKI TÜRK INANCI MOTIFLERI BULUNDU

Osmanlı uç beyinin türbesinden şaman motifleri çıktı. Bilecik'in Söğüt ilçesinde, Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Gazi'nin babası Ertuğrul Gazi'nin yakın arkadaşlarından İsa Sofi'ye ait türbede tadilat sırasında bulunan motiflerin, eski Orta Asya Türk inancına ait olduğu belirlendi.

Ertuğrul Gazi'nin uç beyi olarak görevlendirdiği İsa Sofi'nin türbesi, Söğüt ilçesi Borcak köyünde bulunuyor.

Türbenin çevresi ve dış cephesinde, önceki yıllarda İl Özel İdaresi ekiplerince yapılan tadilatla, içindeki sıvı boyaların akması sonrasında gün yüzüne çıkan motifleri inceleyen uzmanlar, bunların Orta Asya Türk inancına ait olduğunu tespit etti. Tarihçiler bu türbeyi, orijinalliğiyle ayakta kalabilen ender yapılar arasında gösteriyor.

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi (BŞEÜ) Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nurfeddin Kahraman, AA muhabirine, türbenin yapılış tarihinin, Osmanlı'nın kuruluş yıllarına dayandığını söyledi.

İsa Sofi'nin, Ertuğrul Gazi'nin yakın arkadaşlarından olduğunu aktaran Kahraman, "Bizi en çok ilgilendiren konulardan biri, türbede eski Orta Asya inancına ait motiflerin bütün duvarlara işlenmiş olmasıdır. Orta Asya'daki bazı toplumların inancına göre oluşan üç katlı evrendeki motifler var. Bunlar kök boya kullanılarak yapılmış. Işık alemi, gökyüzü katları, gökyüzünün en yüksek kesim noktası, onun altında 17 kat olarak tasavvur ediliyor. Güneş motifleri, bütün katlara ulaşan hayat ağacı ve

yer altındaki yaşam ile ilgili çizimler var.” dedi.

Kahraman, böylesine tarihi bir öneme sahip türbenin pek bilinmediğini anlattı.

Söz konusu figürlerin restorasyon sırasında bulunduğunu aktaran Kahraman, şöyle devam etti:

“Sıvası, keçi tiftiği ile daha çok kireçten oluşan harçla yapılmış. Bu sıvanın üzerine de motifler çizilmiş. Anadolu’nun Türkler tarafından ana yurt haline dönüştürülmesi safhasından bu özellikleriyle ayakta kalan tek örnek gibi görünüyor. Osmanlı’nın kuruluş yıllarından bu zamana kadar bozulmadan gelmesi bizim için Bilecik ve Söğüt için büyük bir şanstır. Türbenin, Söğüt ile entegre edilerek turizm açısından değerlendirilmesi büyük önem arz etmektedir.”

“Türbede mezarın yönünden başka İslami öge yok”

Aynı fakültenin Tarih Bölümünden Dr. Öğr. Üyesi Refik Arıkan da türbenin iç tezyinatının, Gök Tanrı inancına dair motifler içermesi bakımından önemli olduğunu belirtti.

Türbe tezyinatında uygulanan üslubun, dönemin inanç sistemi ve İsa Sofi’nin kimliğiyle ilgili önemli ipuçları verdiğine değinen Arıkan, “Asıl ilginç ve dikkat çekici olan ise İslami bir kimlik taşıyan ve bu konuda topluma liderlik ettiğini düşündüğümüz kişinin türbesinde, mezarın yönünden başka İslami öge bulunmamasıdır. Kompozisyonda yer alan Türklerin evren tasavvuru, hayat ağacı ve şamanın göğe yükselmesi gibi figürler, toplumun bu dönemdeki inanç sistemini göstermesi bakımından önemi haizdir.” ifadelerini kullandı.

Arıkan, mimari özellikleriyle Bursa’daki Gülrüh Sultan ve Gülşah Hatun türbeleri ile benzerlik gösteren türbede kitabe bulunmadığı ancak vakıf kayıtları ve yöre halkının anlatımlarına göre bu yapının 14’üncü yüzyılın ilk yarısında inşa edildiğini sözlerine ekledi.

Borcak Köyü Muhtarı Osman Çırakoğlu ise Söğüt’e düzenlenen kültür turlarına bu türbenin de dahil edilebilmesini talep etti.

Kaynak: Anadolu Ajansı Taryhy makalalar